

การอบรมหลักสูตรผู้ช่วยคนพิการระดับพื้นฐาน ประจำปี ๒๕๖๙

๑. คุณสมบัติสำหรับบุคคลที่สมัครเข้ารับการอบรม

- มีสัญชาติไทย
- มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป
- มีสุขภาพแข็งแรง สามารถช่วยเหลือดูแลและเคลื่อนย้ายคนพิการได้
- มีความรู้อย่างน้อยอ่านและเขียนภาษาไทยได้
- มีความพร้อมและสมัครใจปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยคนพิการ ไม่ว่าจะคิดเป็นรายชั่วโมงหรือรายวัน

๒. ลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะเป็นผู้ช่วยคนพิการ

- มีพฤติกรรมหรือมีประวัติเคยทำร้ายหรือกระทำความรุนแรงต่อคนพิการหรือบุคคลในครอบครัว
- เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขกำหนด
- ติดยาเสพติดให้โทษ
- เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง
- เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความรับผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- เคยกระทำความผิดหรือถูกร้องเรียนในความผิดเกี่ยวกับเพศ

ส่วนที่ 3

ใครมีสิทธิขอใช้บริการผู้ช่วยคนพิการบ้าง ?

คนพิการที่มีความจำเป็นต้องใช้ผู้ช่วยคนพิการ คือ ใคร

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. 2566 ระบุหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการไว้ดังนี้

1. จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า บุคคล (พิการ) นั้นมีสภาพความพิการมากจนไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง
2. หากคนพิการใน ข้อ 1. ไม่ได้ปฏิบัติกิจวัตรดังกล่าว จะส่งผลกระทบอย่างมากต่อการดำรงชีวิต สุขภาพอนามัย ภาวะจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สภาพความเป็นอยู่ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะและความยากจนของคนพิการเป็นสำคัญ

หากจะตีความตามกฎหมาย คนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการ คือ คนพิการทุกประเภทที่มีสภาพความพิการมากจน (1) ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองในการปฏิบัติการกิจในชีวิตประจำวันได้ หรือ (2) ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้ซึ่งการไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองของคนพิการ ทั้ง 2 ข้อ ถูกตีกรอบเฉพาะกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันหรืออยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไปในสังคม เท่านั้น

หากคนพิการคนใดสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้ง 2 ข้อ ก็ไม่จำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการ แต่หากไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เพียงข้อใดข้อหนึ่ง หรือทั้ง 2 ข้อ คนพิการคนนั้นก็มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการ ตรงนี้กฎหมายเขียนไว้ค่อนข้างยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้คนพิการที่มีข้อจำกัดและความจำเป็นทุกคน มีสิทธิได้รับหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานโดยเสมอภาคกัน

แต่ด้วยข้อจำกัดด้านภาระงบประมาณ รัฐจึงกำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการไว้ด้วยคือ ให้คำนึงถึงฐานะและความยากจนของคนพิการเป็นสำคัญ กล่าวคือ หากในพื้นที่มีคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการ 5 คน โดยทั้งหมดมีสภาพความพิการมากใกล้เคียงกัน ให้พิจารณาคนพิการที่มีฐานะยากจนที่สุดเป็นลำดับแรก ส่วนคนพิการที่มีฐานะยากจนน้อยกว่าเป็นลำดับรอง ๆ ลงมา ทั้งนี้ โดยไม่เป็นการ “ตัดสิทธิ์” คนพิการที่มีฐานะดีแต่อย่างใด

คาดหวังว่า ในอนาคตหากตัวเลขคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการชัดเจนขึ้น สวัสดิการผู้ช่วยคนพิการ จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐเพิ่มมากขึ้น หรือหากพื้นที่ใดได้รับเงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในลักษณะ Matching Fund เพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ด้วยการจัดให้บริการผู้ช่วยคนพิการผ่านหน่วยบริการในพื้นที่ ที่ใช้ทักษะด้านการบริหารจัดการเข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนพิการ เชื่อว่าคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการ ในพื้นที่นั้น ๆ จะได้รับบริการผู้ช่วยคนพิการด้วยกันทุกคน แม้จะไม่ได้รับการจัดสรรชั่วโมง PA ครบตามที่ต้องการก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็น “จุดเริ่มต้น” ที่ดีสำหรับงานผู้ช่วยคนพิการในประเทศไทย

การประเมินความต้องการใช้บริการผู้ช่วยคนพิการเบื้องต้น

การจะประเมินความต้องการใช้บริการผู้ช่วยคนพิการ ว่าคนพิการคนใด จะได้รับการจัดสรรชั่วโมงผู้ช่วยคนพิการ จำนวนกี่ชั่วโมงต่อเดือนให้พิจารณาจากความจำเป็นในการมีผู้ช่วยคนพิการ โดยใช้ฐานจำนวนชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้ สูงสุดไม่เกิน 6 ชั่วโมงต่อวัน หรือไม่เกิน 180 ชั่วโมงต่อเดือน คราวละไม่เกิน 1 ปี โดยคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ สามารถยื่นคำขอต่อเนื่องได้

การประเมินความต้องการใช้บริการผู้ช่วยคนพิการ เพื่อจัดสรรชั่วโมง PA ให้แก่คนพิการเป็นหน้าที่ของ “คณะกรรมการจัดบริการผู้ช่วยคนพิการระดับจังหวัด” โดยมีข้อที่ต้องคำนึงถึง 3 เรื่องหลัก คือ

1. ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของคนพิการ หากคนพิการช่วยเหลือตัวเองได้น้อย จำนวนชั่วโมง PA ที่ได้รับจัดสรรต่อเดือน โดยทั่วไปจะมากกว่าคนพิการที่ช่วยเหลือตัวเองได้มาก เพราะคนพิการที่ช่วยเหลือตัวเองได้ ก็จะต้องช่วยเหลือตนเองก่อน และอาศัยบริการความช่วยเหลือจากผู้ช่วยคนพิการ เฉพาะที่ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง เท่านั้น เช่น คนพิการที่สามารถรับประทานอาหารเองได้ ก็จะต้องรับประทานอาหารเอง ไม่ใช่ให้ PA ช่วยป้อนอาหารให้ ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักการให้ความช่วยเหลือเท่าที่มีความจำเป็น

2. กิจกรรมที่ต้องการให้ PA ช่วย คนพิการบางคนแม้จะมีสภาพความพิการมากและช่วยเหลือตัวเองน้อย หรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เลย ก็ไม่จำเป็นต้องได้รับการจัดสรรชั่วโมง PA สูงสุด 180 ชั่วโมงต่อเดือนเท่ากันหมดทุกคน ขึ้นอยู่กับกิจกรรมหรือภารกิจที่คนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการต้องการให้ PA ช่วย ซึ่งแตกต่างกันออกไปแล้วแต่บุคคล เช่น คนพิการที่พิการมากจนไม่สามารถรับประทานอาหารเองได้ จำเป็นต้องให้อาหารผ่านทางสายยาง (NG Tube) ซึ่งทางครอบครัวคนพิการเป็นผู้ดูแลเองทั้งหมด ภารกิจที่ต้องการให้ PA ช่วย คือ ช่วยเป็นเพื่อนพาคนพิการไปพบแพทย์ ที่โรงพยาบาล เพื่อเปลี่ยนสายยางเพียงเดือนละครั้งเท่านั้น เป็นต้น

3. การเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมของคนพิการ นอกจากนั้น จำนวนชั่วโมง PA ที่ได้รับจัดสรรต่อเดือน ยังขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความบ่อยครั้งในการเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมของคนพิการ ซึ่งคนพิการบางคนอาจมีความจำเป็นต้องไปพบแพทย์ตามนัดเพื่อตรวจสุขภาพและรับยา ทุก 3 - 6 เดือน บางคนอาจมีความจำเป็นต้องไปพบแพทย์ตามนัด บ่อยกว่านั้น เช่น มีความจำเป็นต้องไปเปลี่ยนสายสวนปัสสาวะ ทุก 15 วัน หรือ 1 เดือน หรือบางคนอาจอยู่บ้านตลอด ไม่มีความจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมเลยก็มี กรณีนี้ ข้อมูลที่ได้จากแบบคำขอมิผู้ช่วยคนพิการ (แบบ ผข.1) จะช่วยได้มาก

กล่าวโดยสรุป การประเมินความต้องการใช้บริการผู้ช่วยคนพิการ เพื่อการจัดสรรชั่วโมง PA ให้แก่คนพิการ ในประเทศไทย ขณะนี้อยู่ในช่วงเริ่มต้นระบบและยังไม่มีเกณฑ์ในการพิจารณาที่ชัดเจนออกมา คงต้องอาศัยเวลา ในการพัฒนาและทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องอีกระยะหนึ่งในเมืองฮาซีโอจิ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น มีการพัฒนา เกี่ยวกับเรื่องนี้ไปมาก โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน เริ่มจากให้คนพิการตอบแบบสอบถามความต้องการใช้ PA ทัวไปก่อน ต่อด้วยการประเมินสมรรถภาพทางร่างกายจากแพทย์ และคนพิการ ผู้เชี่ยวชาญ สุดท้ายจะเป็นการ สัมภาษณ์คนพิการโดยคณะกรรมการ ซึ่งส่วนใหญ่ผลการพิจารณาจะสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ หากคนพิการไม่พอใจ สามารถยื่นอุทธรณ์ได้ด้วย

ใบสมัครเข้าอบรมผู้ช่วยคนพิการ
หลักสูตรผู้ช่วยคนพิการระดับพื้นฐาน ประจำปี ๒๕๖๙

รูปถ่าย ๑ นิ้ว

วันที่สมัคร.....			
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้สมัคร			
คำนำหน้า	ชื่อ	นามสกุล	สถานภาพ
ชื่อภาษาอังกฤษ		เลขที่บัตรประชาชน.....	
ที่อยู่สามารถติดต่อได้			
โทรศัพท์ (มือถือ)		อีเมล ID LINE	
อายุ ปี		เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
วุฒิการศึกษาสูงสุด		อาชีพปัจจุบัน	

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป	
ประสบการณ์/ความสามารถพิเศษ	
เหตุผลในการสมัครเป็นผู้ช่วยคนพิการ	
ปัจจุบันเป็นอาสาสมัครอะไรบ้าง ๑. ๒. ๓.	

หมายเหตุ กรุณาแนบเอกสาร

1. สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 1 ฉบับ
2. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 1 ฉบับ
3. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว 2 รูป
4. ใบรับรองแพทย์ จำนวน 1 ฉบับ

ลงชื่อ ผู้สมัคร
(.....)
วันที่.....